

Uzasadnienie

Pismem z dnia 13 marca 2021 r. M. M. złożyła do Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W. skargę na radcę prawnego T. J., wskazując, że od 10 grudnia 2019 r. jego zobowiązania alimentacyjne wobec ich małoletniego syna, M. J., nie były realizowane w terminie, a zaległości alimentacyjne na moment wniesienia skargi stanowiły równowartość trzech świadczeń okresowych.

Postanowieniem z dnia 14 czerwca 2021 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W. radca prawny A. D. wszczęła dochodzenie w sprawie możliwości popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, przez zaniechanie wykonywania obowiązku alimentacyjnego określonego w wyroku sądu, tj. czyn sprzeczny z art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

W dniu 1 lipca 2021 r. Skarżąca została przesłuchana w charakterze świadka, wskazując, że radca prawny jest zobowiązany do comiesięcznej zapłaty 1300 zł tytułem alimentów na rzecz ich małoletniego syna, z którego to obowiązku się nie wywiązuje. Przeciwko radcy prawnemu toczyło się postępowanie karne, jednak zostało ono umorzone wobec spłacenia całego zadłużenia w dniu 10 grudnia 2019 r. Od tego momentu radca prawny regularnie opóźnia się z regulowaniem świadczeń, a prowadzenie przeciwko niemu postępowania karnego jest bezprzedmiotowe, gdyż w razie jego zainicjowania radca prawny ureguluje należność w taki sposób, aby zadłużenie nie przekraczało trzech świadczeń okresowych.

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2022 r. radcy prawnemu zostały przedstawione zarzuty zachowania niezgodnego z zasadami etyki radcy prawnego. Wobec niestawienia się przez radcę prawnego T. J. na przesłuchanie w dniu 14 grudnia 2022 r., zarzuty zostały mu doręczone na piśmie. Radca prawny nie wziął czynnego udziału w toczącym się przeciwko niemu postępowaniu.

Postanowieniem z dnia 14 lutego 2023 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego umorzył postępowanie ze względu na znikomą szkodliwość społeczną. Ponadto, postanowił wystąpić z wnioskiem do Dziekana Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W. o udzielenie ostrzeżenia.

W dniu 25 marca 2023 r. odwołanie od postanowienia wniosła Skarżąca, zarzucając Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego nierzetelność i opieszałość w ustalaniu stanu faktycznego, a także nieadekwatność środka, jakim jest ostrzeżenie dziekańskie, do zachowania radcy prawnego T. J..

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Odwołanie Skarżącej nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych radca prawny i aplikant radcowski podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych.

Jak stanowi natomiast art. 11 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, radca prawny obowiązany jest dbać o godność zawodu nie tylko przy wykonywaniu czynności zawodowych, ale również w działalności publicznej i w życiu prywatnym. Stosownie z kolei do art. 11 ust. 2 Kodeksu, naruszeniem godności zawodu radcy prawnego jest w szczególności takie postępowanie radcy prawnego, które mogłoby zdyskredytować go w opinii publicznej lub podważyć zaufanie do zawodu radcy prawnego.

Przywołany wyżej przepis art. 11 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego wyróżnia trzy sytuacje, w których radca prawny powinien dbać o godność zawodu: wykonywanie czynności zawodowych, działalność publiczna oraz życie prywatne. Kwestia odpowiedzialności dyscyplinarnej za zachowania naruszające godność zawodu w życiu prywatnym, w tym m.in. nieregulowanie przez radcę prawnego zobowiązań niezwiązanych z wykonywaniem zawodu radcy prawnego, nie jest jednoznacznie rozstrzygnięta w doktrynie i orzecznictwie sądów dyscyplinarnych. Jeśli chodzi

o zakres dopuszczalnej ingerencji samorządu w sferę prywatną radcy prawnego, wyróżnia się dwa podejścia - indywidualistyczne i kolektywistyczne.

Podejście indywidualistyczne uznaje, że „organy samorządu mogą ingerować tylko i wyłącznie w sprawy związane z wykonywaniem zawodu radcy prawnego”, a „zawarty w art. 11 ust. 1 (...) nakaz dbania o godność w zakresie, w jakim odnosi się do pozazawodowej działalności radcy prawnego (...) jest jedynie pewnym instruktążem, który nie wywołuje żadnych penalnych skutków” (T. Scheffler (red.), Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz. Wyd. 3, Legalis).

Z kolei podejście kolektywistyczne zakłada dopuszczalność ingerowania organów samorządu zawodowego, w tym organów postępowania dyscyplinarnego, w publiczne i prywatne zachowania radców prawnych. W podejściu takim nie jest jednak możliwe jednoznaczne określenie granic takiej ingerencji.

Przyjmując za właściwe podejście indywidualistyczne, zachowanie radcy prawnego T. J. nie mogłoby w ogóle stanowić przewinienia dyscyplinarnego. Postępując natomiast w myśl podejścia kolektywistycznego, uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego mogłoby stanowić czyn skutkujący odpowiedzialnością dyscyplinarną.

W ocenie Sądu słuszne jest jednak stanowisko Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego w zakresie znikomej szkodliwości społecznej czynu radcy prawnego T. J.. Zaległości objęte niniejszym postępowaniem zostały w znacznej części uregulowane. Z kolei większości zaległości, o których wskazuje Skarżąca w odwołaniu od postanowienia, dotyczy odrębne postępowanie, w którym rozstrzygnięta zostanie zasadność postawionych radcy prawnemu T. J. zarzutów, a także zakończone już postępowanie w sprawie OSD 9/20. Mając na uwadze to, że niniejsze postępowanie dotyczy jedynie części nieuregulowanych przez radcę prawnego zobowiązań, uznać należy, że zasadne było umorzenie postępowania przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego, a ostrzeżenie dziekańskie, o które postanowił wystąpić stosownie do pkt 2 postanowienia, będzie wystarczającym środkiem dyscyplinującym radcę prawnego.

Niezależnie zatem od przyjętego podejścia do zakresu ingerencji samorządu radców prawnych w sferę prywatną radcy prawnego, umorzenie postępowania przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego było zasadne.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny oczywiście przychyliła się do oceny nieregulowania w terminie zobowiązań alimentacyjnych wobec małoletniego dziecka jako zachowania nagannego i w żadnym stopniu niezaskługującym na aprobatę. Przede wszystkim jednak należy przyznać rację Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, który stwierdził, że postępowanie dyscyplinarne nie ma na celu terminowego egzekwowania długów. Sankcje za uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego przewidują przepisy prawa cywilnego i karnego.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego umorzył postępowanie na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych. Jak stanowi art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k., nie wszczyna się postępowania, a wszczerte umarza, gdy społeczna szkodliwość czynu jest znikoma.

W świetle poczynionych wyżej ustaleń Okręgowy Sąd Dyscyplinarny doszedł do przekonania, że należy utrzymać w mocy postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W. z dnia 14 lutego 2023 r. o sygn. akt RD 41/21 o umorzeniu dochodzenia na podstawie art. 437 § 1 w zw. z art. 465 § 1 i 2 k.p.k. i art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych.

Ze względu na powyższe należało orzec, jak w sentencji.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zdanie drugie ustawy o radcach prawnych mając na względzie, że nie zostało wydane orzeczenie o ukaraniu.

Pouczenie:

Niniejsze postanowienie jest prawomocne i ostateczne, bowiem Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W., w niniejszej sprawie działał jako organ II instancji i dlatego stosownie do treści art. 426 § 1 k.p.k. w

zw. z art. 74¹ oraz stosownie do treści art. 70² ust. 1a ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych od niniejszego postanowienia nie przysługuje żaden środek odwoławczy.